

ЛИНО АЛДАНИ
ЛУНАТА НА ДВАДЕСЕТТЕ
РЪЦЕ

Превод от италиански: Александър Бацов, 1975

chitanka.info

— Дейвид Портлътнд, излез на дъската — каза учителят Крупен, вдигайки поглед от дневника на класа.

Дейвид, без да има нужда, отмести книгите и тетрадките си и най-после се измъкна от чина.

— Научил ли си си урока по астрономия?

— Разбира се, господин учителю.

— Отлично. Кажи ми, колко са естествените спътници на планетата Сатурн?

— Десет, господин учителю.

— Добре. Изреди ги и посочи в хронологичен ред кога са били открити.

— Титан — неуверено започна да изброява Дейвид, — Япет, Рея, Диона, Тетида, Енцелад, Мимас, Хиперион... — Тук той се запъна и почервениявайки от напрежение, заби поглед във върховете на обувките си.

— Така, по-нататък — окуражи го учителят. — Липсват още два. Феба и?...

— Феба и Янус.

— Точно така. А сега вторият въпрос. Как другояче се нарича Титан?

— Титан ли? Нарича се „Луната на двадесетте ръце“.

— Обясни защо.

— Не знам, господин учителю.

— Би трябвало да знаеш, Дейвид — с упрек каза учителят. — Бях дал за днес да се прочете откъсът от приложението към учебника. Ако го беше прочел, щеше да можеш да отговориш на въпроса ми.

— Да, господин учителю, но аз... не го прочетох.

— Защо?

Дейвид Портлътнд се поколеба, но след това вдигна поглед към учителя и изрече на един дъх:

— Защото не обичам астрономията.

В класа стана необикновено тихо. Пълните с учудване погледи на учениците бяха като че ли приковани към лицето на Дейвид. Учителят Крупен снизходително се усмихна.

— Да, не обичам — по-смело повтори Дейвид. — Не мога да я понасям. И после... За какво ми е тази астрономия? Нямам намерение

да ставам космонавт. Искам да бъда хирург като баща ми. И не на някаква планета, а тук, на Земята.

Учителят отново се усмихна.

— Не си ли избрал твърде рано професията си? Ами ако промениш намерението си?

Дейвид се смути малко. Той прикри очи с ръка под острия поглед на учителя.

— Дай ми книгата си, Дейвид.

Учителят взе учебника, погледна в съдържанието и бързо запрелиства страниците.

— Ето, вземи — каза той, подавайки на Дейвид отворената книга. — Прочети ето тук. Това е разказ от неизвестен автор от двадесет и първия век. Чети внимателно. Ще те изпитам още веднъж.

Навел ниско глава, Дейвид се помъкна към мястото си под кисканията на своите съкласници. Той въздъхна тежко, направи ехидна физиономия на целия клас и потъна в четене.

* * *

Познавате ли поне в най-общи линии строежа на едноклетъчния организъм? Е, добре, космическият кораб „Ибис“ приличаше на такъв организъм. Той не беше монтиран или сглобен от отделни части, обшивката му не беше заварявана и не беше притягана с болтове. С една дума, той съвсем не наподобяваше механизъм, на който отделните части могат да се извадят или сменят. Не, корпусът на „Ибис“ беше монолитен и когато го създаваха, учените строго следваха принципите на най-новата теория за молекулните сили. По външен вид „Ибис“ по нищо не се различаваше от съвременните космически кораби, само че беше по-малък и не толкова бързоходен. Не споря, че в конструкцията му имаше и някои дефекти, но преди шестдесет години, когато „Ибис“ се отправи в първия си полет и проектът на Крузиус и Благович стана реалност, всички поздравяваха новото чудо на техниката.

„Ибис“ имаше електромагнитно управление. Крузиус и Благович блестящо доказаха на практика, че реактивното гориво не е нужно вече за междупланетните пътешествия на космическите кораби. Специалният ускорител „Антиграв“ — генератор на

антигравитационно поле позволяваше на кораба лесно да преодолява всякакви пространства по гравитационните линии, които пронизват Космоса. Това беше първото наистина гениално откритие, истински преврат в техниката.

2025-та година ознаменува края на атомната и началото на електромагнитната ера. Но, уви, именно тази година се оказа една от най-трагичните в историята на човечеството. „Ибис“ тъкмо блестящо бе завършил третия пробен полет Земя — Марс — Земя, когато на нашата планета неочаквано за всички избухна страшна епидемия от жълта чума.

Вероятно сега само най-старите между старците си спомнят за тези кошмарни дни. Впрочем не съм сигурен, че е така, защото е известно, че събитията, които се характеризират с особена жестокост, неволно предизвикват защитна реакция в човешкия мозък и почти винаги започва да действа законът за подсъзнателния оптимизъм, който ни кара да забравим всичко неприятно. Така или иначе, но няма книга по история и медицина, в която да не се споменава тази зловеща година. Пресметнато е, че за шест месеца епидемията покоси един и половина милиарда хора — почти половината от населението на Земята. И ако другата половина имаше щастието да оцелее, земните жители дължат това на ксемедрина, който получаваха от Титан, и на космолета „Ибис“, който с нечувана за тогава бързина долетя до шестия спътник на Сатурн.

Полетът не беше опасен. Дотогава човекът вече неведнъж беше стъпвал на спътниците на Сатурн. Нещо повече, той проникна на планетата Уран, успя да прелети и подробно да изучи цялата Слънчева система и всичко това с остарелите сега вече атомни кораби.

С една дума, „Ибис“ не беше заплашен от сериозна опасност. Нямахше основание да се страхуват и от някакви изненади.

Наистина тридесетдневният полет протече от добре по-добре. Но при кацането върху Титан се случи малка авария. Беше повреден антигравът.

Едва след две денонощия командирът на кораба Арне Лагерсон и инженер-пилотът успяха да открият, че макар индикаторът да стои на знака „нормално“, драгоценната енергия на антигравитационното устройство катастрофално намалява.

— Ние сега приличаме на камилар в пустинята, който преспокойно върви начело на кервана и не забелязва, че му е пробит мехът с вода — каза Арне Лагерсон.

В навигационния салон, където се бе събрал командният състав и кораба, влезе бордовият инженер Алексей.

— Аз закрепих съединителните кабели и прегледах целия комплекс на антиграва, сега всичко е наред — доложи той и погледна изпоцапаните си с масло ръце. — Само като си помисля, че две денонощия ние спокойно си спяхме и дори не подозирахме, че кондензаторите изтичат, ми идва да се напердаша.

— Престани — каза вторият пилот Фултън. — Аз все си мисля как можа да стане това?

Арне Лагерсон се отдалечи и седна в ъгъла. Той неподвижно гледаше право пред себе си, като постоянно пукаше пръстите си. До него седна Фултън.

— Вероятността за загуба на енергията в антиграва е приблизително едно на хиляда — каза той. — Имай предвид също, че предпазният клапан не е задействувал. Не стига това, ами и аварийният не е бил в ред. Това вече е прекалено.

В отговор Лагерсон само вдигна рамене.

— Нищо не разбирам — продължи Фултън. — Хиляда, умножено по милион, дава милиард. Чуваш ли, Арне? Вероятността е била едно на един милиард. Ама че късмет!

— Изчисленията ти не са верни — каза Лагерсон. — Кацането не беше особено успешно и много клапани бяха повредени. Какво чудно има тук? Но така се случи и сега ни идва нанягоре. А какво показва индикаторът на антиграва?

— Нищо успокоително. Засега шестстотин и петдесет килограма по-ниско от нормата. Но като се има предвид, че хората и механизмите тежат хиляда и шестстотин килограма, не е трудно да се пресметне. На кораба има деветстотин и петдесет килограма излишен товар.

Лагерсон до болка захапа устни и съкрушено поклати глава:

— Лоша ни е работата, Фултън.

— По-лоша не може да бъде. — Фултън се огледа, като че ли искаше с един-единствен поглед да обхване всичко наоколо. — Няма да е лесно да се махнат тези излишни деветстотин килограма.

Лагерсон повика всички офицери. Без да чакат специална покана, към тях се присъединиха Алексей, Ирина и доктор Паулсен.

— Моля ви всички да пазите станалото в тайна — каза командирът на кораба. — Излишно е предварително да тревожим екипажа.

Той се изкачи на командния мостик и бавно тръгна към каютата си, чувствувайки смъртна умора, близка до припадък. „Остарявам — помисли той. — Скоро ще стана на четиридесет. Твърде много, твърде много за такава работа.“

Той запали цигара и погледна през илюминатора.

Оттук Титан изглеждаше като безжизнена равнина, докдето стига погледът, обкована с ледена броня. От пукнатините в синкавите ледени блокове изтичаше ксемедрин на тънки червени струйки, разстилайки се над повърхността на планетата. Лагерсон неведнъж беше идвал на Титан. За пръв път пристигна тук в 2011-та година, когато правеше снимки на местността, а после за втори път, точно десет години след това, направи нови периодични снимки. И ето че сега попадна тук за трети и, както се опасяваше, последен път.

На около триста метра от кораба зад ледения хълм се показаха космонавти. В тежките си термични скафандри те се движеха бавно, един след друг, носейки на рамо балони с ксемедрин, събиран от пукнатините в течение на дълги часове изнурителна работа. Лагерсон познаваше хората си по походката. Не всички, разбира се: на кораба имаше неколцина новаци, но всеки, с когото бе летял по-рано, той без колебание би разпознал и от хиляда метра.

Той в изнемога полегна на койката.

Деветстотин килограма! Трябва да се махнат с цената на всичко. Но Лагерсон не можеше да се съсредоточи върху тази мисъл. Той се улови, че мисли за ирационалността на света и на историята — нелепо е наистина светът да агонизира заради някаква си нищожна, неизвестна досега бактерия, а спасителното лекарство да може да се получи само на милиони километри от Земята! Впрочем възможно е в това да има логика и дори щастлива закономерност. Ксемедрин! Когато преди много години на Титан се правеха първите снимки на местността, кой можеше да помисли, че редиците червени струйки газ ще донесат спасение на човечеството? А лекарят от Хамбург? Тъкмо той се сети, че за борба с бактериите може да се използва само

ксемедринът. Той случайно бе открил това, изучавайки всевъзможни катализатори за получаване на противоепидемичен серум. Но дали това беше случайност, или закономерност?

Лагерсон се опита да си представи какво би станало, ако епидемията бе избухнала една година по-рано, когато проектът на Крузиус и Благович съществуваше само на книга. Около една година щеше да бъде необходима на обикновения космически кораб с атомно гориво, за да стигне до Титан. За това време човечеството щеше да измре. „Да бъдат благословени «Ибис» и чудодейният ксемедрин“ — помисли си той.

Той мрачно се усмихна — и най-загубеният философ с пълно право можеше да го обвини в гол практицизъм.

Цигарата загасна и Лагерсон потъна в неспокоен сън. Той стремително се носеше нанякъде върху леко облаче. Изведнъж краката му се наляха с олово, той пропадна и бездънна пропаст го погълна.

Събуди го слабото тракане на звънец. Той свери хронометъра си с двата циферблата — за земното и за бордното време. „Време е за обяд.“ След като се изми, слезе долу.

Обядът преминаваше в пълно мълчание. Доктор Паулсен не криеше загрижеността си, Фултън се стараеше да се държи колкото може по-спокойно, Ирина и Алексей от време на време си хвърляха загадъчни погледи. Отдолу, където обядваха останалите членове на екипажа, се дочуваше приглушено бучене на гласове.

— Колко ксемедрин беше събран днес? — запита Лагерсон.

— Дванадесет килограма — отговори Фултън. — Още две излизания и ще съберем необходимите шестдесет килограма.

— Трябва да минете с едно излизане.

— Но защо? И без това ще можем да излетим след не по-рано от две денонощия.

— Знам — измърмори Лагерсон. — Но искам всички членове на екипажа да са налице, когато се наложи да започнем работа за намаляване на теглото. Направете списък на онова, без което според вас можем да минем на кораба — обърна се той към Ирина. — Посочете теглото на всеки предмет. Вие, Алексей, изгответе списък на предметите, които не са от първа необходимост. А вие, докторе... изчислете минималната хранителна дажба и най-необходимия запас от

кислород. Страхувам се, че ще се наложи по-здраво да пристегнем коланите и да напрегнем белите си дробовете.

Той стана и се отправи към изхода.

— Да, едва не забравих — каза той на Фултън. — Утре, когато завършите събирането на ксемедрина, изземи оръжието от всички членове на екипажа.

* * *

— Обърни джобовете си, Джон.

Джон сърдито изпухтя.

— На тебе ти казвам, обърни джобовете си! — Командирът повиши глас.

На масата паднаха цигари, запалка, пила за нокти, рогчеталисман.

— А къде ти е портфейлът? — извика Лагерсон.

— Ето, дръжте — измърмори Джон, изваждайки портфейла си от задния джоб на панталона.

— Командире — с дрезгав, молещ глас каза той. — Тук са само снимките на жена ми. Те не тежат и сто грама.

— Мълчи! — заповяда Лагерсон. — Слагай всичко. И часовника също.

Джон събра накуп цялото си съкровище и унило се помъкна към мястото си. На масата вече се издигаше купчина от всевъзможни вещи, при вида на които сърцето на вехтошаря би затрептяло от радост: тук имаше писалки, карфици за вратовръзки, бележници, верижки, цветни моливи.

— Следващият.

До масата се приближи около четиридесетгодишен мъж с разрошени червеникави коси. Той беше новак.

— Клифт Ивънс, командире — доложи той.

— Обърни си джобовете, Клифт.

— Направено е вече, командире — каза Клифт и показва обърнатите джобове на панталоните си.

— Отлично.

Клифт понечи да си тръгне, но Лагерсон го върна.

— Свали си пръстена, Клифт.

— Опитах се вече, командире. Нищо не става.

— Намажи го със сапун. Ако и това не помогне, ще трябва да се разделиш с пръста си.

Екипажът в пълен състав се събра в навигационния салон. Всички стояха с лице към стената на кораба.

— Изхвърлете всичко това, и то по-бързо — заповяда Лагерсон, щом прегледът завърши.

Четирима души вдигнаха брезента със събраните вещи и се отправиха към шлюзовата камера. Пет минути изминаха в напрегнато, мрачно мълчание. Най-последна светна зелената лампичка, после червената и отново зелената.

— Какво показва индикаторът?

— Двеста и пет килограма излишни, командире.

Арне Лагерсон смутено прекара ръка по лицето си. Изхвърлени са всички маси, дивани, кухненски инфрапечки, предпазни ремъци, съдини. Лишиха се от всичко, което създава определен комфорт, освободиха се от онова, което не е предмет от крайна необходимост. От какво още могат да се откажат?

— Фултън — каза командирът, — колко аварийни скафандъра останаха?

— Пет.

— Изхвърлете три. Доктор Паулсен, елате с мене. Трябва да обсъдим въпроса за дажбите.

Щом докторът и командирът на кораба се качиха горе, космонавтите, развълнувани и обезпокоени от случилото се, се пръснаха из залата. Едни седнаха направо на пода и като стиснаха глави с ръце, замряха неподвижно с отворени очи; други, стараейки се да не мислят за трагичната перспектива, се опитваха да се шегуват и смеят.

Боб Арджитай, деветдесеткилограмов дангалак и здравеняк, беше заобиколен от малка група.

— Що за дяволия е тази сила на тежестта? — с престолено наивен тон запита Боб.

— Веднага личи, че си магаре. Сега ще ти обясня, глупчо. — Приятелят му Джо, който седеше до него, запретна ръкави. — Представи си, че си седиш в небостъргача на четиридесет и първия

етаж. Е, добре, хващам те аз за яката и те провисвам през прозореца. А после те пускам. Сети ли се? Какво ще стане тогава, а?

— Няма да има смисъл, Джо — каза някой. — Буквално нищо няма да стане. От любов към противоречието Боб напук на тебе няма да падне.

Някой се засмя, друг ядно сви рамене, а онези, на които омръзна да слушат плоски шеги, се разотидоха.

— Шегата настрана, приятели — каза Боб. — Аз наистина не разбирам това. Няма какво да се правите на всезнаещи. И вие знаете толкова, колкото и аз. Индикаторът показва, че двеста и пет килограма са излишни. Та няма, дявол да го вземе, заради някакви си жалки двеста килограма трябва да стърчим на този Титан? Ха опитай се да го разбереш.

— А бе наистина ли си магаре? — възкликна Джо. — Добре, ще се опитам да ти обясня по-нагледно. Представи си, че имаш везни с блюда. На едното блюдо седиш ти, а на другото има товар с тегло деветдесет килограма. Какво ще стане, ако и ти тежиш деветдесет килограма?

— Нещо по-умно не можа ли да измислиш?! — ухили се Боб. — Много ясно — везните ще останат в равновесие.

— Точно, така — съгласи се Джо. — Блюдата на везните няма да се спуснат и няма да се вдигнат. Но ако извадиш от джоба на сакото си писалка и я хвърлиш, блюдото с товара ще слезе надолу, а ти мъничко ще се повдигнеш. Разбра ли?

— Глупак! — възкликна Боб. — Аз от бебе знам как действуват везните.

— Но антигравът работи на същия принцип — каза Джо. — Няма никаква разлика.

— Хей, по-тихо, Фултън идва.

Фултън се приближи към групата космонавти.

— Вижте какво, момчета — дружелюбно каза той. — Налага се да хвърлим всичките си излишни дрехи.

Боб Арджитай се разсмя.

— Превъзходно! — с фалшив ентузиазъм възкликна той. — Командирът, изглежда, е решил да ни върне в къщи само по гащета...

— Стига шеги — прекъсна го Фултън. — Сваляйте обувката, ризите, бельото.

— За всички без изключение ли важи заповедта? — запита Боб.
Фултън кимна.

— А отнася ли се и за момичетата горе?

— Разбира се.

— Отлично, отлично! — Боб Арджитай радостно потри ръце. — Надявам се, че инженер Алексей Платов няма да се разсърди, ако годеницата му някой и друг път слезе тук, при нас.

— Кретен! — ядоса се Фултън.

Всички се засмяха.

— А бе аз само така, пошегувах се — оправдаваше се Боб, — за да окуража момчетата.

Фултън смутено го погледна, после се обърна и тръгна към вратата с отчетлива крачка.

* * *

До излитането оставаха осемнадесет часа. Лагерсон, Фултън, доктор Паулсен, Алексей и Ирина се събраха горе, в главния салон.

— Е, добре — каза командирът. — Имайте предвид, че ксемедринът не може да се пипа. Заповядано ми е да взема шестдесет килограма и аз ще закарам точно шестдесет килограма и нито грам по-малко.

Всички кимнаха в знак на съгласие.

— Няма какво да се прави — въздъхна лекарят.

— Сега на индикатора на антиграва има излишни шестдесет и четири килограма. Имаме на разположение осемнадесет часа, за да намерим излишните килограми, и...

— Никога няма да ги намерим — каза Алексей. — На кораба няма вече нищо излишно.

Лагерсон внимателно се вгледа във всички, а те на свой ред го гледаха така, като че ли решението на проблемата зависеше само от него.

Отдолу се чуваше глухият ропот на космонавтите, вече никой не се смееше. Недоволството растеше с всяка измината секунда.

— Какво очаквате от мене? — със злоба запита Лагерсон. — Разбира се, най-лесно е да събера всички и да кажа: „Приятели, един

от нас е излишен. Нека да хвърлим жребий и този, комуто не върви, трябва да умре. В самота, като захвърлено куче.“

Четиримата офицери не откъсваха поглед от него и в очите им се четяха смут и ням упрек.

— А някой сигурно смята, че аз трябва доброволно да напусна „Ибис“, нали? Ами да, нали аз командувам кораба, а командирът е длъжен да дава пример.

— Никой не казва такова нещо — обади се Фултън.

— Смешно — обикновено в случай на опасност капитанът напуска кораба последен. А аз според вас трябва да го напусна пръв. — И Лагерсон неестествено се изсмя.

— Виж какво, Арне, при кацането индикаторът на антиграва беше блокиран. Може би той просто е счупен? — каза Фултън.

— Какво искаш да кажеш?

— Той показва шестдесет и четири килограма излишен товар, но може би това е грешка. Защо да не се опитаме да излетим?

Лагерсон се замисли за секунда.

— Съгласен съм — каза той. — Да опитаме.

Двадесет минути по-късно Алексей натисна бутона, корпусът на космическия кораб потрепера и завибрира. Лагерсон не откъсваше поглед от алтиметъра. Петнадесет секунди изминаха в напрегнато очакване.

— Нула! — яростно извика Лагерсон. — Не сме се вдигнали и на сантиметър!

Всички отново се събраха в средата на салона. Командирът се обърна към Паулсен:

— А вие както ще предложите, докторе?

— Ами остава ни само да се подложим на жестока диета. След три-четири дена доста ще отслабнем и ще успеем да излетим.

— Не е възможно.

— Не виждам друг изход, командире. Или ще излетим без ксемедрина, или ще почакаме, докато хората не отслабнат.

— Докторе, вие забравяте, че маршрутът и времето на полета бяха предварително изчислени. Ако отложим полета с няколко дена, по пътя ще се натъкнем на облака В-36, а това означава сигурна гибел. Значи, трябва да излетим или след осемнадесет часа, или след

двадесет дена, когато вече няма да ни заплашва среща със смъртоносния облак.

— А не може ли да се отклоним от маршрута?

— Не, тогава ще трябва да се издигнем по нормалата към орбитата на планетата, а това е свързано със значителна загуба на скорост. Ще пристигнем двадесет дни след срока, да не говорим за допълнителния риск. А представяте ли си какво значи да закъснеем с двадесет дена?

— Знам — извика лекарят. — Всеки час на Земята умират средно по тридесет хиляди души. Вие вече многократно повтаряхте това. Но какво мога да направя аз? Моя ли е вината, че избухна епидемия?

— Млъкнете!

— Нямам такова намерение. Вие самият се интересувахте от моето мнение.

Лагерсон се обърна с гръб към него. Навел глава, той се разхождаше в кръг покрай стената на кораба, като гневно удряше с ръка по облицовката.

— Добре, ще се опитаме да намалим дневната дажба наполовина — каза той.

— Нищо няма да стане, Арне — спокойно отбеляза Фултън. — Ти вече намали два пъти нормата, пък и са ни останали само няколко килограма концентрат.

— Значи трябва да излеем шестдесет и четири литра вода!

— Арне — в гласа на Фултън звучаха мрачни нотки. — Виж колко вода ни е останала. И без това ще трябва да треперим за всяка капка. Да намалим още един път запасите от вода и кислород, значи да обречем полета на сигурен неуспех.

— Умът не ми го побира какво да се направи — измърмори Лагерсон. Той с отчаяние се огледа. — Нима на кораба не може да се махне нищо повече?

В командирската каюта бяха свалени всички табла, част от прекъсвачите бяха сменени с бушони. Всички уреди, които не бяха монтирани в корпуса, бяха изхвърлени.

— Дяволски кораб! — извика Лагерсон. — Монолитно чудовище! Нищо не може да се демонтира, изкърпи, изреже. Да бъде проклет!

Като звяр в клетка той се мятеше из салона, след това изведнъж притихна и безсилно се облегна на стената.

Погледът му падна върху Ирина, върху гъстите ѝ дълги коси. Той си представи как остри ножици отрязват тънки кичури един след друг... Не, това не е изход от положението. Дори ако всички си обръснат главите, няма да се съберат повече от двеста-триста грама. Обаче мъглявата мисъл за ножица накара Лагерсон да си представи страшна, но привлекателна картина... В ушите му зазвучаха жестоките думи: „Намажи го със сапун. Ако и това не помогне, ще трябва да се разделиш с пръста си...“

— Докторе — обърна се той към Паулсен.

— Слушам, командире.

— Докторе... — Лагерсон замълча нерешително и с разтреперана ръка потърка брадата си. — Докторе, колко тежи човешката ръка?

Паулсен потрепера.

— Различно — тихо каза той. — Средно 3–4 килограма.

Лагерсон не успя да скрие доволната си усмивка.

— Страхувам се, че ще ни потрябва съдействието ви, докторе.

Паулсен хвърли умолителен поглед към останалите, сякаш търсеше помощ.

— В състояние ли сте да направите двадесет ампутации?

Докторът гневно сви рамене.

— Питам ви, ще можете ли да направите това?

— Разбира се, че мога, но при такава ситуация никога няма да го направя!

— Аз пък ви казвам, че ще го направите! — изкрещя Лагерсон. Той извади лъчевия си пистолет и го насочи към Паулсен, който машинално отстъпи назад.

— Вие нямате право да ме принуждавате! Повтарям: никога няма да се съглася на това!

— Чуйте ме, Паулсен — умолително изрече Лагерсон. — Аз намерих последните шестдесет и четири килограма. Вашата задача е да ги махнете от кораба. Ако откажете, ще бъда принуден да прибегна до сила.

— Господи, какво сте вие — чудовище или авантюрист, който търси евтина слава? — възкликна Паулсен. — Да не би да си мислите,

че ще ви издигнат паметник, когато се върнем? За такъв номер ще ви съдят...

— Стига вече — прекъсна го Лагерсон.

Фултън, Алексей и Ирина понечиха да тръгнат към него.

— Не мърдайте! — извика Лагерсон.

— Чувате ли! — каза Паулсен. — Той се е побъркал, иска да отреже ръката на всеки от вас!

Ирина пребледня и неволно се притисна към Алексей. Лагерсон пак вдигна лъчевия пистолет.

— Чуйте ме, хора — с уморен глас каза той. — Чуйте ме, приятели... не знам как да ви наричам... Възможно е аз наистина да съм малко разстроен. А възможно е докторът да е прав и аз действително да търся слава или... големи неприятности. Но всичко това са излишни разговори и ние само напразно губим скъпоценно време. Разберете, „Ибис“ не е заплашен. Животът ви също. Ако ставаше дума само за закъснение от двадесет дена, проблемата би се решила много просто: малко гимнастика, малко по-малко калории и ние преспокойно бихме излетели от този проклет Титан. Но вие знаете, че сега всяко забавяне е равносилно на смърт — животът на милиони хора е поставен на карта. Знам — от вас се иска безпримерна саможертва. Вие можете да настояте аз да се пожертвувам. Но това е несправедливо. Защо именно аз, а не някой друг? — Той замълча. — Давам ви половин час за размисъл: аз достатъчно си блъсках главата, сега е ваш ред. Ако не искате да си жертвувате ръцете, намерете начин да махнете излишните шестдесет и четири килограма. Но понеже друг изход скоро няма да има, ще трябва да се направи ампутация.

Той изтри студената пот от лицето си и безсилно се отпусна на пода. Клепачите му натежаваха и се залепваха, пред очите му се стелеше мъгла. „Имам температура“ — помисли си той.

Фултън се облегна на поставката на индикатора и застина като статуя. Паулсен нервно се разхождаше от ъгъл до ъгъл, мърморейки си нещо на носа. Ирина и Алексей стояха мълчаливо, притиснати тясно един до друг.

— Знам за какво мислите сега — каза Лагерсон. — Надявате се, че някой от членовете на екипажа няма да издържи, с ярост ще се нахвърли върху мене и аз ще го застрелям. Тогава всички трудности ще се разрешат от само себе си, нали? Но кой ще поиска да вади кестените

от огъня заради нас? Не, скъпи приятели, този път всеки от нас ще трябва сам да направи това.

Лагерсон говореше ли, говореше... Трескавата му, несвързана реч ту преминаваше в проклетия, ту се сменяше с горчиви оплаквания.

— Фултън! — тихо го повика той. — Ти способен ли си доброволно да умреш сам-саменичък на този дяволски Титан?

Вторият пилот се намръщи и не отговори нищо.

— Е, какво ще кажеш, Фултън? — не преставаше Лагерсон.

— Не знам, Арне. Може би не.

— Тогава защо ме гледате с такъв укор? Нали не сме пчели или мравки. И не сме дори насекоми. Ние сме, което е много по-лошо, жалки, страхливи хора.

Пред очите му изникваха страшни видения: препълнени болници, болните лежат в коридорите и дори по дворовете. А по улиците в безсилна ярост, проклинайки безпомощността си, тичат насам-натам доктори. По пътищата летят коли, натоварени с мъртъвци. От пещите на крематориумите се носи миризма на дим... Цялото човечество постепенно се превръща в облак пепел.

Лагерсон погледна хронометъра си.

— И така — каза той — времето ви изтече.

И изведнъж всички бяха притиснати от подтискащата тишина, всеки мислено потъна в дъното на отчаянието и почувствува тръпки на ужас.

— Добре — прекъсна тишината доктор Паулсен. — Прекалено дълго се оскърбявахме. Време е да започнем работа.

— Необходими са му бинтове — каза той, — много бинтове и медикаменти, които вече успяхме да изхвърлим зад борда. И още — той има нужда от помощник. Незабавно извикайте Джо, който някога следвал известно време медицина.

Джо се яви заедно с неразделния си приятел Боб Арджитай.

— Джо, можете ли да правите венозни инжекции?

— Случвало ми се е, докторе.

— Обличай скафандъра, Боб — заповяда Лагерсон. — Край кораба в купчината от всевъзможни вещи са хвърлени две-три кутии с бинтове. Намери ги. Питай доктора трябва ли му още нещо.

Боб погледна командира съвсем объркан. Стана му страшно, страшно, че щом напусне кораба, вратата ще се затвори и ще го

оставят сам в ледената пустиня.

Лагерсон, изглежда, разбра състоянието му. Той се нахрани да повтори заповедта си, но Фултън го прекъсна.

— Аз ще отида — каза той.

Лицето на Лагерсон просветна.

— Значи си съгласен с мене, Фултън?

— Както винаги, Арне.

Командирът въздъхна облекчено. Той почувствува как мисълта му се прояснява, кръвта му по-бързо протича по жилите и отново го обхваща привичната бодрост. Продължавайки да се разхожда из салона, той енергично даваше нареждания и контролираше изпълнението им.

Когато Фултън се върна с бинтовете, Лагерсон заповяда всички да се съберат в навигационния салон. Речта му беше пределно кратка. Хората слушаха в пълно мълчание, загубили дар слово от учудване. И ненадейно Клифт Ивънс заплака. Възрастният мъж плачеше, подсмърчайки, като дете, което е наказано за нищо.

— Но защо — извика той, — защо да не можем да изхвърлим ксемедрина? Да го пратим по дяволите или да почакаме двадесет дни!

— Имаш ли жена, Клифт?

Клифт кимна.

— А деца?

— Две, командире.

— Тогава опитай се да ме разбереш, Клифт. Ние напуснахме Земята преди повече от месец. Ами ако през това време жена ти и децата ти са се разболели?

Клифт изтри носа си с ръка и вдигна глава. Но неколцина гледаха командира мрачно и със злоба, застрашително стискайки юмруци, и като че ли само чакаха сигнал, за да се нахвърлят върху него. Това не убягна от вниманието на Лагерсон. Той вдигна лъчевия си пистолет и го насочи към стената. Постепенно лицата на хората се проясниха, гневните огънчета в очите им угаснаха.

— Аз ще съм пръв — каза Лагерсон, — последен — Фултън. Това не е, защото ви нямам доверие... Въпреки че впрочем... С една дума, искам да избягна възможните безредици. Вероятно веднага след операцията... ще съм доста зле. В това време Фултън ще поеме командването. Преди да дойде неговият ред, аз вече ще бъда на крака.

Останалите осемнадесет души ще хвърлят жребий за реда, по който ще им бъде направена операцията. И последно. Възможно е корабът да успее да излети, преди да бъде завършена последната, двадесетата операция. Е, добре, аз искам ясно да разберете — не разчитайте на това. Ако ни е писано да си загубим ръцете, през това ще минат всички, с изключение естествено на доктора. И едва когато двадесетте ръце бъдат изхвърлени зад борда, ще натисна копчето. Така че хленченето е безполезно. След това ще хвърля и пистолета. Това е всичко.

Алексей и Ирина стояха по-настрана, държейки се здраво за ръка. Лагерсон отиде при тях.

— Вярвайте, много съжалявам, Ирина. Нали вие с Алексей... — Той замълча.

Алексей не отговори нищо. Ирина също мълчеше. Те гледаха командира тъжно, но спокойно.

Лагерсон продължи нататък, вглеждайки се в лицата на космонавтите.

— Докторе — каза той с треперещ глас. — Аз съм готов. Можете да започвате...

* * *

— Дейвид — каза учителят. — Свърши ли?

Дейвид стана, взе книгата и тръгна към дъската с пръст върху отворената страница. Очите му блестяха, а страните му бяха станали яркочервени.

— Разбра ли сега защо Титан е наречен също „Луната на двадесетте ръце“?

— Да, господин учителю.

— Е, добре, Дейвид... От пътуването на „Ибис“ изминаха четири века. Оттогава всеки космонавт счита за най-висока чест, ако след дълги години всеотдаен труд и самопожертвуване го наградят с ордена „Пурпурната ръка“. Разбираш ли това?

— Да, господин учителю... А какво... какво е станало с доктор Паулсен?

— А, с доктора на „Ибис“ ли — въздъхна учителят. — Той също бил удостоен с много награди и високи почести. А пък после... Според едни източници, скоро след това той загинал в автомобилна катастрофа, други твърдят, че се бил самоубил.

— Самоубил ли се?! Но защо?

— Не знаем, приятелю. Може би, защото само на него никой не могъл тогава да му ампутира ръката...

Дейвид наведе очи. Учителят започна да разказва за безбрежността и красотата на Космоса, за неведоми светове, където земните горести са непознати, светове, безкрайно далечни и необозрими...

Дейвид седна на мястото си, а учителят продължи урока. Леко гъгнивият му глас се носеше в класа. Учениците седяха мълчаливо и като омагьосани ловяха всяка дума на учителя.

И само Дейвид беше потънал в мислите си. Утре той ще си научи урока както трябва. И вече няма да бърбори и да се отвлича в час по астрономия. Но днес не бе в състояние да слуша учителя. Той си мислеше, че баща му сигурно много ще се огорчи. Но той не искаше вече да стане хирург: земното кълбо за него сега е твърде малко. Той вдига очи и погледът му се приковава във висящите на стената звездни карти. Постепенно очертанятията на околните предмети изчезнаха и Дейвид остава сам, омагьосан от вълшебното блещукане на далечните светила.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 48, 49, 50/1975 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.